

Iz doba prve polovice 20. stoljeća, kada se Trogir sve više otvarao turistima (prvi češki gosti stižu već 30-ih godina), a nikakvog vodiča na hrvatskome jeziku još nije bilo, don Ivan Delalle, svećenik i povjesničar, odlučio je napisati prvo takvo djelo: *Trogir. Vodič po njegovoj historiji, umjetnosti i životu*, što ga je 1936. objavilo Društvo za unapređenje turizma u Trogiru. Njime se on pridružio pojedinom piscima i putopiscima, koji su, tijekom 19. stoljeća, pisali o ovom gradu na raznim jezicima, ali naravno samo kao promatrači (primjerice Ida von Düringsfeld, Hrtmann Bahr, G. Concina i dr.). Jer, Trogir je grad koji je oduvijek privlačio pozornost mnogih.

Don Ivan Delalle svoj tekst piše s neskrivenom ljubavlju prema rodnome gradu, nastojeći pri tom obuhvatiti cjelokupnu povijest: od osnutka pa sve do njegova vremena te uz to opisati i bogatu mu spomeničku baštinu.

Današnjim očima gledajući, postoje određene nesuglasice kada je riječ o nekim atribucijama i datacijama, jer nešto je u međuvremenu i novo otkriveno, ali i unatoč tomu tekst je toliko vrijedan da i danas može poslužiti mnogim čitateljima, napose onima koji žele saznati nešto više od

Muzej Grada Trogira

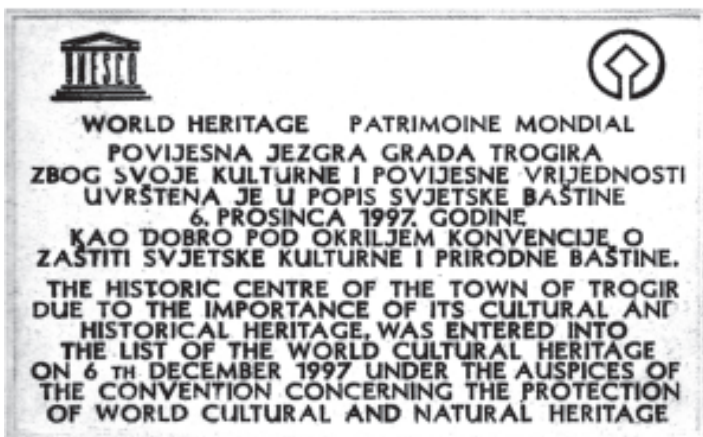
pukih obavijesti, jer autor se služio svom tada dostupnom literaturom, kao i arhivskom građom.

Vodič je ilustriran starim fotografijama, grafikama i crtežima, kako bi se i slikom dočarala ljepota grada. A kako se tada, baš kao i danas, trebalo domišljati kako namaknuti sredstva za tiskanje, dom Ivan Delalle pronašao je spasonosno rješenje u tiskanju reklama na kraju izvornoga izdanja knjige. I one nam danas mnogo govore o onodobnom Trogiru, podsjećaju nas na čistoću njegovih plaža, negdašnje restorane, proizvodnju koje već odavno nema, općenito na način života i razmišljanja toga doba. U tom je smislu ovaj vodič jedna od rijetkih starijih publikacija koja govori o trogirskoj svakodnevicu.

Don Frane Bulić i Don Ivan Delalle, 1928.

Don Ivan Delalle živio je u prilikama kada grad nije imao muzejsku ustanovu pa je briga o kulturnoj i spomeničkoj baštini bila prepuštena isključivo nekolicini entuzijasta što su bili okupljeni oko Hrvatskog kulturnog društva za sabiranje i čuvanje starina *Radovan* (osnovano 1928) te ranijeg Hrvatskog društva za istraživanje domaće povijesti *Bihać*, što ga je utemeljio don Frane Bulić. Zalaganje te malobrojne skupine zasigurno je pridonijelo jačanju svijesti o potrebi očuvanja kulturnih spomenika. Dakako, u suradnji s Pokrajinskim kon-

servatorijalnim uredom za Dalmaciju izdvojenim iz austrijske konzervatorske službe 1913. godine, koji je nastavio svoj rad tijekom druge polovice 20. stoljeća s promijenjenim naslovima.

S vremenom, razvile su se i trogirске stručne službe, osnovao Muzej Grada Trogira 1963. te, početkom ovoga stoljeća, i poseban Konzervatorski odjel Trogira, Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture.

Konačno, ne treba zaboraviti da je, upravo poradi izuzetnosti svoje kulturne baštine, Trogir 1997. upisan u Registar svjetske baštine UNESCO-a. Ljudi od znanja i pera, kakav je bio don Ivan Delalle, kao i mnogi njegovi sljednici, znani i neznani, dali su tom iznimnom priznanju, svoj istinski obol.

Fani Celio Cega
*Ravnateljica
Muzeja Grada Trogira*